

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Lapvezér: Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társ szerkesztő: Wagner Antal	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Fél évre 5 kor. Negyed évre 2-50. Egyes szám ára 2 fillér.
---	----------------------------------	--	-----------------------------------	--

A horvát kérdés.

II.

Az 1868-iki magyar-horvát kiegyezésnek célja az volt, hogy a két nemzetnek közjogi helyzetét, egymáshoz való viszonyát a megváltozott körülményekhez képest törvényileg szabályozza. A kiegyezésnek alapeszméje messze eltér attól a gondolattól, mely Horvátországnak Magyarországhoz való viszonyát a multban irányította. Mint a multkori fejtegetésemben kimutattam, Magyar- és Horvátországnak történelme egészen a XIX. század huszas éveig egy mederben folyt. A két ország egysége nagyobb volt, mint a Királyhágón inneni és túli magyarságé.

Magyarország és Erdély viszonyáról jól mondja Petőfi, hogy „egy nemzet és két ország“ volt, ellenben Magyarország és Horvátország egy ország volt és két nemzet. S bármily paradoxonnak lássék is ezen állítás, a kiegyezés valóságos válaszfalat emelt a két nemzet közé. Addig egyezés volt törvény nélkül is, most van törvény és nincsen egyezés.

S mi az oka annak, hogy e jó viszony fölbomlott? Mikép lehetséges az, hogy a százados békét ilyen mélyenjáró gyűlölet váltotta föl?

A kiegyezés nem oka. Mert a kiegyezés által Magyarország semmit sem nyert, csak ősi, de csorbult jogainak szerzett akkora érvényt, amekkorát az adott körülmények között szereznie lehetett. A magyar-horvát egyezmény csak horvát nemzeti szempontból mondható vivmánynak; nem is lehet tehát szülőoka annak a teljes elidegenedésnek, mely napról-napra növekedőben van.

Állításom igazolására röviden ismertetem az 1868. évi XXX. törvénycikket. Nem térek ki annak minden egyes pontjára, mert nem egy közölök az én tételekre nézve közömbös. Csak a fontosabbakat érintem, melyekből kiviláglik, hogy a magyar-horvát egyezmény nem egyéb, mint olyan engedmény, melyet Horvátország kicsikart Magyarországtól, s melyet emez csak azért adott meg

amannak, mert szüksége volt egy éves alkotmányának belső megszilárdulására, szerves kiépítésére, s így minden áron békét kellett itthon teremtenie. Még ha ez ár egy fehér lap volt is, melyre horvát atyánkfiai a Gáj Lajosok, Rojacsicsok és Jellacsicsok szive szándékát irták rá.

E fehér lapra van írva elsősorban a horvát önkormányzati jog. A régi magyar közjog nem ismeri. Uj szerzemény, a megváltozott időknek gyümölcse Horvátország javára. Az 1868. évi XXX. t. c. bevezetése hangsúlyozza ugyan, hogy Magyar- és Horvátország jogilag s tényleg egy és elválaszthatatlan közösséget alkotnak; ámde a 47. és 48. §. a horvát „társország“-nak a közigazgatásra, vallás- és közoktatásügyre, nemkülönben az igazságszolgáltatásra, még pedig annak följebbviteli fórumaira nézve mind a törvényhozásnak, mind pedig a végrehajtásnak autonómiáját biztosítja. Közös a király személye, a koronázás, a külső képviselő, a hadügy és a pénzügy, valamint néhány lényegtelenebb faktor, melyet az idézett törvény névszerint felsorol, pl. a honosítás, a nemesség stb. De lesz alkalmunk fejtegetéseink során rámutatni arra, mily kevés haszna van Magyarországnak ez állami közösségből.

A kiegyezésben biztosított autonómia jogköre oly tág, hogy Horvátország legvérmesebb reményeit is tulszárnnyalhatta. Mindazokat a jogokat, melyeket a kiegyezés neki biztosított, századokon át az egységes magyar állam gyakorolta. Most egyszerre megkapja a társország, még pedig nem a hazafias áldozatkészség jutalma, a közös haza iránti érdek elismerése gyanánt, hanem ama kényszerhelyzetből kifolyólag, melybe az alkotmányáért küzdő Magyarország került. S mondja még valaki, hogy a kiegyezésből csak a szűkeblű Magyarországnak van haszna!

De nézzük ez önkormányzatnak egyes alkotó-elemeit egyenként és közelebbről.

Horvátország megkapta a belügyi és igazságügyi autonómiát: ezzel független államéletet teremtett magának; megkapta a közoktatásügyi autonómiát: ez nem-

zetiségi szempontból megbecsülhetetlen vivmány.

A belügyi autonómia kiterjedése ugyszólván maximális. Horvátország az említett közös érdekeken kívül minden törvényét maga hozza meg az ő saját külön egy kamarás parlamentjével és maga hajtja végre a bán és kormánya által, mely bán kormány kizárólag a horvát parlamentnek felelős. E tekintetben az önkormányzati jog akkora, hogy pl. a magyar minisztériumnak tárca nélküli horvát minisztere, aki a koronához fölterjesztett bárminő okmányt ellenjegyz, a bán beadványait nem utasíthatja vissza, legfeljebb megjegyzi, hogy nem azonosítja magát vele. Hol s mikor volt a régi, rendi Horvátországnak akkora közigazgatási függetlensége?

A közigazgatásban egyébként megmaradt a sok százados gyakorlat által bevált megyei rendszer, azzal a különbséggel, hogy a megye tisztviselőit a király, illetve alsóbb fokon a bán nevezi ki. S míg a régi magyar diétára a horvát-szlavon vármegyék épúgy küldték a követeiket, mint a magyar megyék: most a megyei rendszer az anyaországtól független szerve a külön horvát államéletnek. Tán fölösleges bizonyítanunk az autonómia ezen ágának értékét horvát nemzeti szempontból.

Nemkevésbé értékes vivmány az igazságszolgáltatás autonómiája is. Ez egyébként mélyebben hajtja gyökereit a történelembe, mint az előbbi, s e tekintetben a 68-iki kiegyezés nem is teremtett teljesen új állapotokat. Ugyanis már Károly Róbert (1325.) és Nagy Lajos (1359.) királyok, továbbá III. Károly rendelete (1727.) és az októberi diploma (1860.) az igazságszolgáltatás jogát első és második fokon (báni tábla) Horvátországnak biztosítják.

Magyar nemzeti szempontból azonban legfontosabbnak tartjuk a közoktatásügyi autonómiáját, melyről külön cikkben leszen szó.

A gyógypedagógiai oktatásügy állapota.

Baja, 1907. nov. 12.

Hazánkban a gyógypedagógiai oktatásügy, nevezetesen a siketnémák, a vakok és a gyengeelméjűek oktatása az utolsó tíz év alatt öröndetes lendületet vett.

A gyógypedagógiai intézeteknek és növendékeinek tíz évi szaporodásáról és az 1906—07. tanévi számszerű adatairól beszámoló táblázatos kimutatásból látjuk, hogy a siketnémák oktatására és nevelésére irányult intézmények száma 16-ra emelkedett; a vakok 2 nevelő-intézetben oktatnak, a keresetre képes vakok számára 6 foglalkoztató intézet áll fenn; a szellemileg fogyatékosok pedig 3 állami és 1 magánjellegű intézetben nyerik kiképzésüket.

A táblázatos kimutatásban foglalt s végeredményben 1877 fogyatékos nevelés-oktatás és foglalkoztatás révén a társadalomnak egy-egy hasznos tagja, az érzékű- és épeszűekhez hasonlóan keresetre képes munkása lesz; míg ha oktatás nélkül nőnének fel, a társadalom terhére esnének s nem ritkán a környezetre is veszélyessé válnának.

Ezek oktatása tehát nemcsak közművelődési kérdés, hanem nemzetgazdasági szempontból is kiválóan fontos ügy.

A fogyatékosok oktatása terén ez ideig elért eredményekkel az 1900. évi statisztikai adatokat ha összevetjük, sajnosan kell arról meggyőződnünk, hogy e téren még igen sok a tennivaló.

Hazánkban az 1900. évi népszámlálás 65266 érzéki és értelmi fogyatkozásban szenvedőt mutatott ki. Ezek között 6—14 éves, tehát tanköteles korban levő 12344 találtatott. Ez összegből az 1906—1907. évben oktatásban részesülő 1877 fogyatékosat leszámítva, megállapíthatjuk, hogy 10467 fogyatékos még oktatás nélkül nő fel s részint a munkakép-telen, részint a közveszélyes emberek számát gyarapítja. A fennálló intézetek egyrésze pedig anyagi zavarokkal küzd.

Az állam a legmesszebbmenő áldozatkész-séggel, a gyógypedagógiai intézetek összes tanerőinek fizetését magára vállalta s ezen kívül 6 intézetet kizárólag maga tart fenn. A fogyatékosok oktatása azonban nem lehet tisztán állami feladat, de tisztán közjótékony-sági kérdés sem, hanem községi, felekezeti és társadalmi feladat is egyszersmind. Épen azért a többi intézet a növendékek eltartási költségeit különböző hatósági és társadalmi tényezőktől maga gyűjti össze. Kétségtelen az, hogy a társadalom szívesen áldoz e fogyatékosok oktatás ügyének. Mindazonáltal az intézetek szaporodásával, fejlődésével évenként kevesebb és kevesebb összeg áll rendelkezésre, a kiadások pedig az oktatásban részesülők szaporodásával arányosan növekednek és ez az állapot egyik-másik intézet lét-kérdését veszélyezteti.

Ujabb intézetek felállítása nem a jóakaraton, hanem az anyagi eszközök elégtelenségén mulik.

A fogyatékosok iskoláztatási költségeinek előteremtéséhez tehát az állam, a törvényha-tóságok, egyházi hatóságok, valamint az összes társadalmi tényezők együttes és hathatós közreműködése szükséges.

Az anyagi eszközök elégtelenségén kívül még egy másik dolog is akadályozza e téren a fejlődést. Nevezetesen az, hogy a társada-lom minden rétegét, de főképen az ily sze-rencsétlen gyermekekkel sújtott szülők nagy részét még nem hatotta át az a tudat, hogy a gyermekeik megfelelő oktatás által a tár-

sadalomnak megmenthetők, s azért őket ok-tatásban részesíteni a szülői kötelesség pa-rancsolja.

Siketnéma gyermekekkel sújtott több szülő gyermekének iskoláztatása érdekében mit sem tesz, vagy ha iskoláztatni kezdi is siket-néma gyermekét, 3—4 évi képzés után már kivieszi az iskolából s miután a siketnémák teljes kiképzetéséhez 8 év szükséges: az ily 3—4 év alatt csak félig-meddig kiképzett siketnémán nincs segítve és más ily szeren-csétlentől veszi el a tanítás lehetőségét.

A vakok nevelő-intézetei pedig alig kapnak növendékeket, pedig hazánk 16482 vak egyéne közül 1163 a tanköteles korban levő. Ha e jelenség okát kutatjuk, arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy a vakság szembe-ötölő és így részvétre indító fogyatékos-ság lévén, a vagyontalan szülők rendszerint az emberi méltóságot lealacsonyító koldulásra használják fel vak gyermekeiket, ahelyett, hogy kenyerüket tisztességes úton és módon megkereső munkásokká nevelnék. Közös és a társadalom minden rétegét átható mozga-lom segíthet csak e bajokon.

A kezeink között levő kimutatás szerint Baján van összesen 28 vak, ezek közül 2 tanköteles, 31 siketnéma, köztük 5 iskolakö-teles és 36 gyengeelméjű, közülük 4 iskola-köteles. A megyében van 753 vak, 554 siket-néma 744 gyengeelméjű, Szabadkán 112 vak, 68 siketnéma és 95 gyengeelméjű van. Ujvi-déken 42, Zomborban 47 vak, előbbi városban 24, utóbbiban 27 siketnéma, Zomborban 32 és Ujvidéken 43 gyengeelméjű van.

Telefon tudósítások.

Budapest, 1907. nov. 12.

A képviselőház ülése.

A horvátok rakoncátlankodása már nem ismer határt. Nem elég, hogy megobstruálták az indemnitást, most már mindenütt, ahol csak módjukban áll, gáncsoskodnak. Ma az autonom vámtarifánál felállott Supiló és azt az indit-ványt tette, hogy vegyék le az összes törvényjavaslatot a napirendről, amíg a horvátok ügye nincsen rendezve.

A képviselőház üléséről tudósítónk a következőket jelenti:

Elnök: *Náway* Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Josi-povics* Géza horvát miniszter.

Elnök jelenti, hogy *Gaal* Gaszton le-mondott a mandátumáról. Kéri az elnök a Ház felhatalmazását, hogy a választás megejtése iránt intézkedhessék.

Ezután harmadik olvasásban elfogad-tatik az indemnitásról szóló javaslat.

Az autonom vámtarifáról szóló tör-vényjavaslatához elsőnek: *Supiló* szólott. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben indítványozza, hogy amíg a horvátok ügye nincsen rendezve, vétessék le a napirendről az autonom vámtarifáról, a kiegyezésről és minden egyébről szóló törvényjavaslat.

Surmin György szólalt ezután fel, aki természetesen nem fogadja el a javaslatot.

Az ülés folyik.

Kifosztott ékszerüzlet.

Vakmerő rablás történt az elmúlt éj-szaka a fővárosban. Egyik Koronaherceg utcai ékszerüzletet az éjszaka feltörték és onnan 40,000 korona értékű ékszerl elraboltak. A vakmerő betörőket nyo-mozza a rendőrség.

Beomlott ház.

A néhány évvel ezelőtt történt *bajai* katasztrófához hasonló eset történt ma *Nagyváradon*. Ma délelőtt ugyanis be-dőlt Nagyváradon egy ház, amelyben éppen a kritikus időben több ember tartózkodott. A beomlott ház romjai alá temetett sok embert, akik közül többen meghaltak és igen sokan súlyos sérülést szenvedtek. A rémes szeren-csétlenség színhelyén egész napon át folyt a mentés munkája.

Egy szobalány rémtette.

Megrendítő eset történt ma egy kisebb Tiszamenti községben. Egy úriasszony, *Kul-manics Margit* eltávozott hazulról és kis gyermekét szobaleányának őrizetére bízta. A szobaleány, valószínűleg örülesi rohamában, elment úrnőjének gyermekével és a Tisza-partra érkező a gyermeket a karjára kapta, s a Tisza hullámai közé vetette magát. Ugy a gyermek, mint a szobaleány behaltak a Tiszába.

4^o0-os magyar koronajáradék december 1-én esedékes szelvényeit már november hó 20-ikától

levonás nélkül beváltjuk.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókintézete.

NAPIHIREK

A főispán, ki az utóbbi időben többször visszatérőleg gyengélkedett, a folyó évre nyert hat heti szabadságidejéből még igénybe nem vett két hetet most egészségének hely-reállítása végett egy külföldi fürdőhelyen fogja tölteni. A főispán e hó utolsó harmadá-ban állandó tartózkodásra hazaérkezik.

A kereskedelmi kaszinó vasárnap, Milkó Vilmos elnök vezetése mellett tartott rend-kívüli közgyűlésen elhatározták, hogy 50 drb. 100 koronás részvényt bocsátanak ki 5%-os kamattal. A kitett iven nyomban je-gyezték is a tagok az 50 darab részvényt.

Egy szál virágot. A József kir. Herceg Szanatórium Egyesület »Csak egy virágszál« felhívása mellett rendezett gyűjtés eredménye a következő: 1. Alulírt elnök úgy dr. Hegedűs Aladárné társelnök, továbbá Michitsch Józsefné és Somogyi Emilné meghívott választmányi tagok jelenlétében Bayer Ernő pénztáros által felbontott 4 perselyben találtatott 144 K. 68 f.

2. Az elnökséghez külön beküldöttek: Natti Józsefné urasszony 10 K. dr. Koller Imre ur 3 K. Feuermann Sománé urasszony, özv. Rosenberg Mórné urasszony 2—2 K. Krammer Mórné urnő gyűjtése 5 K. összesen 166 K. 68 f. Nyomtatványok és más apró kiadások 16 K.,

tiszta bevétel 150 K. 68 f., melyből a helyi alapra maradt 75 K. és 75 korona 68 fillér beküldetett a központnak.

A temetőben a gyűjtéseknél közreműködni sziveskedtek. Dr. Beczásy Gyuláné, Boschán Sarolta, Bosnyák Mária, Greig Mária, Gschösser Anna, dr. Hegedűs Aladárné, Koller Dezsőné, Koller Vilma, Kőhegyi Józsa, Latinovits Gyuláné, Michitsch Józsefné, Peske Irma, Romátka Jenőné, Rónay Edéné, Saly Antalné, Somogyi Emilné, Spitznagel Anna, Schlesinger Ilonka, Vágó Rezsőné urnók és urleányok, kik fogadják az egyesület hálás köszönetét.

Szász János,
titkár.

Dr. Koller Imréné,
elnök.

Kérelem. Szomoruan tapasztaljuk, hogy a helybeli kereskedő urak a külföldi iparcikkeknek reklámjait üzleti kirakataikba kifüggesztik. — Majdnem minden üzlet ajtaja előtt ki vannak függesztve (Schicht szappan, Suchard csokoládé és több efféle) ezen reklámok és ezekkel felhívják a vásárló közönséget, hogy ezen árúkat kérjék. Nincs módunkban sem a kereskedő urakra, sem a vásárló közönségre reá erőszakolni a magyar iparcikkeket. Azon hazafias kérelemmel fordulunk tehát a t. kereskedő urakhoz, ha már árulják is a külföldi iparcikkeket, vegyék le a kirakathól a külföldi reklámokat, hogy a vásárló közönség figyelme ezen cikkekről eltereltesse. Azon reményben, hogy kérésünket teljesíteni fogják, vagyunk

hazafias tisztelettel

Tulipán-Szövetség-Magyar-Védőegyesület
Andorkó Zoltán ügyv. ig., Somogyi Emil elnök.

Vizes szén. Mult évben általános volt a panasz, hogy egyes szénkereskedők nem mérik az árújukat pontosan. Az idén, alig hogy hidegebbre fordult az idő, megismétlődnek a panaszok. Több oldalról kapjuk az értesítést hogy a szenet, de különösen a kokszt oly hallatlan módon vizezik, hogy legalább 25—30 százalék benne a víz. Nem elég, hogy ebben az évben 70—80 perccel emelkedett a fűtőanyag ára, most még azt is el kell tünnünk, hogy a drága pénzünkért szén helyett vizet adnak. A visszaélésekre felhívjuk a rendőrség figyelmét. A közönség méltán elvárhatja, hogy a visszaélést elkövetők ellen a legszigorubbán járjanak el.

A téli kikötő. Egy félhivatalos jelentésben kimutatást találunk a Duna-menti télikikötők befogadóképességéről. Ebből a kimutatásból meggyőződünk arról, hogy a Duna alsó szakaszán nincsen egyetlen egy alkalmas téli kikötő sem. Ugy a palánkai, mint a pancsovai, titeli, mohácsi és baracskaai hasznavehetetlen, különösen az idén. Egyedül a bajai Sugovica a féligmeddig megfelelő. Már ez a körülmény is a mellett szól, hogy a tervezett téli kikötő csakis Baján építhető ki. Egyébként erre nézve bírjuk is a földművelésügyi miniszter ígéretét.

Késnek a vonatok. Egyre késnek a vonatok és ha tovább tart ez a rendetlenség, maholnap fölöslegessé válik a mentrend. A vonatok rendetlenül közlekednek, bosszúságára az utazó közönségnek. A pályaudvarra napok óta csaknem minden vonat egy órai késéssel érkezik be. A késések szinte rendszeré válnak és ennek okozója a szénhiány, a mi

jelentkezett a vasutak üzemében is. Nincs elegendő készlet s a vonatok fűtése nem történhetik előírás szerint.

Vegyileg tiszta, természetes szénsav feltétlenül kiadóbb, mint a mesterségesen előállított, s ezért ipari célokra legjobban ajánlható a kartellen kívüli Muschong-Buziásfürdői szénsavművek által a világhírű buziasfürdői természetes szénsav forrásokból szállított folyékony szénsav, mely ott bármely mennyiségben beszerezhető.

Magyar otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejáratú szobák Rézágys, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz. Budapest.

Határidő üzlet

1907. november 12:

Búza	októberre	— K —	áprilisra	12 K 68
Rozs	»	— » —	»	11 » 86
Zab	»	— » —	»	8 » 58
Kukorica	májusra	7 »	32	

Az árak 50 kg.-ként értendők.

Segédszerkesztő: FODOR KÁROLY. Kiadóhivatal: WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.
Szerkesztőség telefon száma: 101. Kiadóhivatal telefon száma: 36.

NYILT TÉR

Ezen rovatokban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

HÁZAK, INGATLANOK
adás-vételét és bérbeadását
olesón közvetít:
TAUBNER FÜLÖP
alkusz BAJÁN.
30—18

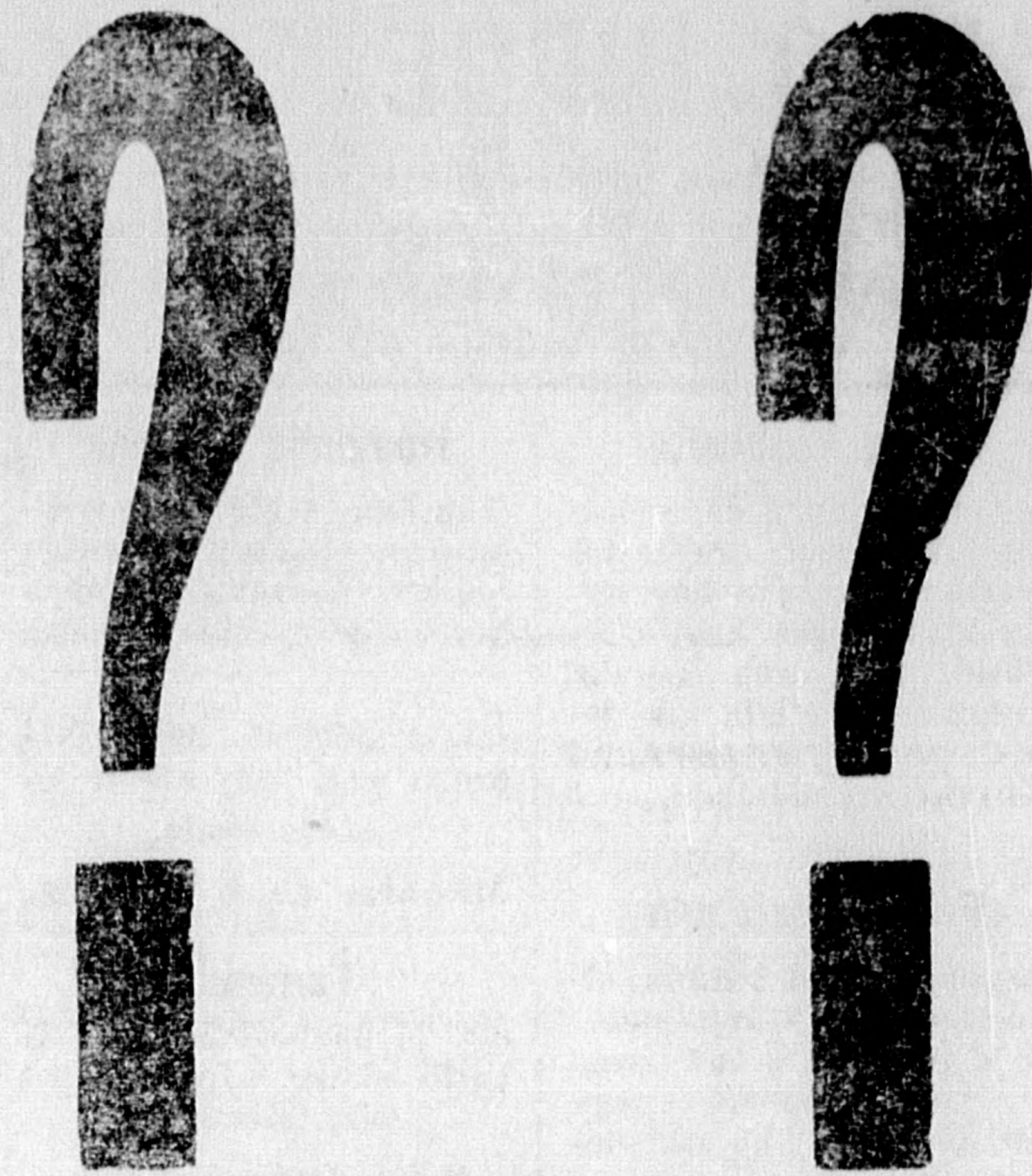
Szőnyeg-készítő
bármilyen szőnyeg javítását és mosását elvállalja jutányos ár mellett.
Címe: **Bukovác Sándor,** Gyalog-utca 4 (Katonaváros)

Ház,

mely áll 2 szoba, konyha, présház, istálló, felszer, pince és az udvarban egy kukoricagőréből — alkalmas fűszer és egyéb hasonló üzletnek — eladó

Háromnyul- és Kálmán- király- utca sarak 12 szám. Bővebb felvilágosítást ad ugyanott:

6—1 **özv. Pastrovics M.-né.**

A legujabb ujság az, hogy Rosenfeld és Weisz butorkereskedőknél

kaphtak a legszebb és legjobb butorok.

MŰHELY ÁTTELVEZÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy

mechanikai, épület- és műlakatos
műhelyemet

Munkácsi Mihály-utcába, a Haiduska-főle házba áthelyeztem.

Elvállalok mindennemű, e szakmába vágó munkát, u. m.: épület-munkákat, díszlakatos munkát, kerékpár és varrógép javítást, villamos csengő és házi telefon, gáz, vízvezeték és fürdőszoba-berendezést, valamint szivattyús kutak jókarban tartását és évi kezelését.

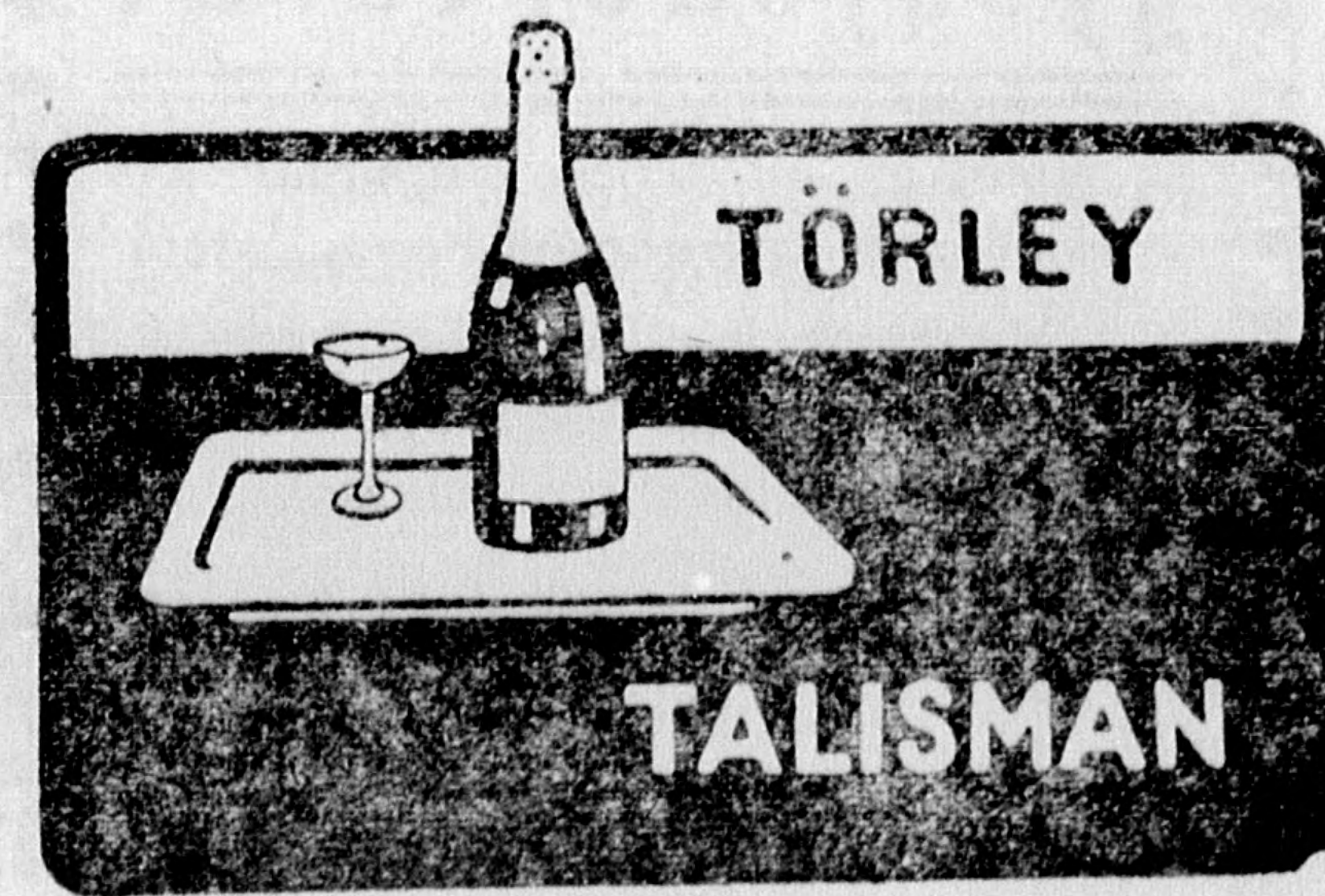
A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kéri

kitünő tisztelettel

GLÁSZ LIPÓT

műlakatos.

30—22

Hirdetések

felvétetnek — a kiadóhivatalban.

Jutányos s figyelmes kiszolgálás!

ÜJDONSÁGOK FORRÁSA!

Elsőrangú férfi szabóság!

Alapított 1875-ben.

Löwenstein Frigyes

Aranyéremmel kitüntetve.

KÉSZ FÉRFI-, GYERMEKRUHA, NŐI FELÖLTŐK ÁRÚHÁZA
BAJA, VÁROSI BÉRHÁZBAN.

10% kedvezmény „Tisztviselők Takarékpénztári r. t. Részvényeseinek és tagjainak.”

APRÓ HIRDETÉSEK.

Apró hirdetések felvetnek a kiadóhivatalban :
Ifj. WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.
Minden szó 4 fillér. — Vastag betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

<p>Ujság kézbesítő</p> <p>naponta (ünnepek és vasárnap kivételével) este hattól kezdődő munkára kerestetik tisztességes havi fizetéssel. Aki ezen munka elvégzésére vállalkozik, jelentkezzék ifj. Wagner Antal könyvkereskedésében.</p>	<p>Használt kályhák</p> <p>jókarban, szénfűtésre is alkalmas, eladók Bővebbet Scheer Bernátné könyvkereskedése, Lámpa-utca.</p> <p>Egy elegánsan butorozott szoba egy, vagy két úr részére kiadó.</p> <p>Mészáros Lázár-utca 26.</p>
<p>Fényképező gép</p> <p>használt, de jó karban, olcsón eladó. A kép méret $12 \times 16\frac{1}{2}$ cm. s van hozzá két kettős kazetta s egy kitűnő lenese Cim a kiadóhivatalban.</p>	<p>Tanoncul</p> <p>egy jó házból való fiú, ki kellő iskolai képzettséggel bír, felvétetik</p> <p>Nánay Lajosnál Baján.</p>

!! Szilvalekvár !!

saját főzés, valamint

vizes ugorka

szintén saját készítés, úgy nagyban, mint kicsinyben kitűnő minőségben kapható

WEITZENFELD ANTAL

fűszerkereskedésében

BAJÁN.

6-1

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az Erzsébetkirályné-utca 34. számú házban levő

„Vörös Kereszt“-hez címzett
Hübner-féle

gyógyszertárat

átvettem és azt teljesen újonnan felszereltem és korszerűen berendeztem.

Magamat a n. é. közönség szíves jóindulatába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

BAUER ADOLF
gyógyszerész.

3-2

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szíves tudomására hozni, miszerint az időnyre már megérkeztek

a kézimunka ujdonságok

u. m. Gobelin, Smyrna, Aida, Északi.

Ujdonságok és különlegességek naponta érkezők.

Nagy és változatos raktár a kézimunkákhoz szükséges szövetek és fonalakból.

Ajánlom a n. é. hölgyközönség figyelmébe jól és ízletesen berendezett Elő-nyomdát. Elvállalok mindennemű himzést és montirozást.

Teljes raktár csecsemő kelengyében.

Teljes tisztelettel

HUSZÁR ARNOLD

Bódog-tér.

Alkalmas helyiség

fűszer- és csemege-üzlethez

— nagy berendezéssel együtt —
anélkül is — a város legélénkebb, legforgalmasabb helyén,
— o bármikor bérbe adandó. —
Hol? A kiadóhivatalban megtudható.

200 darab keveset használt

nád- és faszék

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 10 6

SZÁNTÓI VIZET IGYUNK!

! Szántói víz !

olcsó és kiváló.

Elismert legjobb gyógyhatású és asztali MAGYAR valódi ÁSVÁNY-VIZ.

Legelső orvosi szaktekintélyek ajánlják gyomor és bélbajok ellen.

ÁRAK:	
1 1/2 literes palackokban	56 fill.
1 literes palackokban	40 fill.
1/2 literes palackokban	30 fill.

Jó, kellemes és kiváló hatású!

Egyedüli elárusító Baja és környékére:

Gludovác Ferenc utóda.

SZÁNTÓI VIZET IGYUNK!

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szóda-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgálati intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata:

»Szaga és íze: rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99,57%.

A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel s magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető

Felvilágosítással készségesen szolgál:

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe: BUZIÁSFÜRDŐN.

Sürgőnyezim: Muschong-Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

özv. Spitzer Simonné és Társa

tégla- és cementárúgyár BAJA.

Disznó váljuk

Itató váljuk

Jászólok

Kút fedlapok

Kút medenczék

Kémény fedlapok

Oszlop fedlapok

Kerítés fedlapok

Drótbetétes csövek

Árnyszekék tölcserék

Vizfelfogó medenczék

Kályha alátétlemezek

Virágvázak

Sirkövek

Sir kerítések

Sir fedlapok

Egyszerű cementlapok

Római mozaik cementlapok

Diszes és márvány cementlapok

Mettlaeh és fayence lapok

I. darabos mész

Beocsini Roman cement

Beocsini Portland »

Elszigetelő lemez

Stuccatur nád

Mindennemű tégla és

cserépárúk

Elvállaljuk: **terazzo**

és minden a szakmába vágó **beton** munkákat.